

УДК 339.543(292.94)

DOI 10.33244/2617-5959.1(2).2018.186-193

Сторожук О. В.,

к. е. н., доцент,

Університет ДФС України,

ORCID ID 0000-0002-9144-0540

ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НОВІЙ ЗЕЛАНДІЇ

Стаття присвячена дослідженню особливостей митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Новій Зеландії. Проаналізовано підходи різних вчених щодо визначення проблем митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Новій Зеландії. Досліджено динаміку експортно-імпортних операцій і перспективи співпраці України та Нової Зеландії у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові слова: митна служба, митна безпека, «Митниця 2020 (Customs 2020)», Закон «Про митний та акцизний збір», стандарт AS/NZS ISO 31000:2009, Спільна система управління кордонами (JBMS), «електронне єдине вікно».

Сторожук А. В. Особенности таможенного регулирования внешнеэкономической деятельности в Новой Зеландии

Статья посвящена исследованию особенностей таможенного регулирования внешнеэкономической деятельности в Новой Зеландии. Проанализированы подходы различных ученых относительно определения проблем таможенного регулирования внешнеэкономической деятельности в Новой Зеландии. Исследована динамика экспортно-импортных операций и перспективы сотрудничества Украины и Новой Зеландии в сфере внешнеэкономической деятельности.

Ключевые слова: таможенная служба, таможенная безопасность, «Таможня 2020 (Customs 2020)», Закон «О таможенном и акцизном сборе», стандарт AS/NZS ISO 31000:2009, Общая система управления границами (JBMS), «электронное единое окно».

Метою статті є ретельно дослідити особливості митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Новій Зеландії як визначального чинника економічної та митної безпеки держави.

Постановка проблеми. Актуальність теми полягає у тому, що в сучасних умовах особливо зростає питання митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Новій Зеландії, адже розвинена система ринкової економіки активно впливає на структуру товарообігу та відносини з іншими країнами, що, в свою чергу, визначає основні економічні параметри національної економіки.

На сучасний стан митного регулювання зовнішньоекономічних відносин у Новій Зеландії основний вплив має географічна ізоляваність, тобто відсутність сухопутних кордонів з іншими країнами.

На сьогодні актуальним є питання про торгівлі взаємозв'язки України з Новою Зеландією, адже перед обома країнами постала проблема втрати ринків збуту для експортерів на російському ринку, тому наші країни мають підтримувати одна одну у роботі над диверсифікацією ринків збуту, які зазнали скорочення внаслідок російської агресії проти України.

Стан дослідження. Проблемам митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Новій Зеландії присвячено численні публікації провідних зарубіжних та вітчизняних економістів, таких як: О. В. Комаров, Р. Фолі, Б. Нортвейн, І. Бережнюк, А. П. Бойко, Е. Іордаче, А. Войкулет, Д. Дезідеріо, Р. Бергамі, Я. Петерсон тощо.

Виклад основного матеріалу. Упродовж останніх 30 років економіка Нової Зеландії стала однією з найбільш регульованих в Організації економічного співробітництва та розвитку. За рівнем економічного розвитку Нова Зеландія входить до складу групи розвинених країн з найбільш потужною національною економікою [8].

За даними 2017 року Індекс економічної свободи, який базується на 10 індексах (права власності, свободи від корупції, фіскальної свободи, участь уряду тощо) та вимірюється за шкалою від 0 до 100, Нова Зеландія займає провідну 3-тю позицію зі 159 країн (81,6), тоді як Україна обіймає одну з останніх позицій – 149 (48,1) [5].

Митна служба є державною організацією Нової Зеландії – керівним органом є Уряд, роль якої полягає у забезпеченні прикордонного контролю та захисту громадян від потенційних ризиків, пов'язаних з міжнародною торгівлею та подорожами, а також збору мит та податків на імпорт до країни. Основним конституційним інструментом митної служби є Закон «Про митний та акцизний збір» 1996 року [11].

Нова Зеландія разом з іншими країнами 1948 року стала членом Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (GATT), визнаної на міжнародному рівні. 1973 року Нова Зеландія втратила свій основний ринок для експорту і змушена була шукати інші ринки, причиною того було приєднання Великобританії до Європейського економічного співтовариства [16].

Австралійським договором про вільну торгівлю 1965 року, тарифна система Нової Зеландії була лібералізована з найбільш важливим торговельним партнером – Австралією [16].

Спільна система управління кордонами (JBMS) була прийнята 2007 року, яка передбачала спільне співробітництво між митницею, Міністерством праці, Міністерством сільського господарства та лісового господарства та Міністерством транспорту. Його мета – знайти практичні способи поліпшення управління кордоном Нової Зеландії [13].

2008 року відбулася лібералізація торгівлі – Нова Зеландія підписала з Китаєм договір про вільну торгівлю [16].

Торгове єдине вікно (TSW) було введено в експлуатацію з 1 серпня 2013 року, і було здійснено понад 1,4 мільйона транзакцій [13].

Основна мета Митної служби Нової Зеландії полягає у тому, щоб уникнути будь-яких можливих небезпек та загроз у Новій Зеландії [20].

На кордоні Нової Зеландії діють п'ять основних державних агенцій : митна служба Нової Зеландії, Міністерство первинної промисловості, Міграційна служба Нової Зеландії, Міністерство транспорту та Міністерство внутрішніх справ [7].

Розглянемо інформацію, що стосується організаційної структури митної служби в Новій Зеландії.

Митниця 2020 (Customs 2020) – митниця має стати агенцією управління кордонами світового класу до 2020 року, основною складовою якої є спрощення відповідальності, яку важко уникнути. Стратегічне бачення митної служби – «Митниця 2020 (Customs 2020)» – забезпечити відповідальність митних органів на кордоні та підготовку до операційного середовища майбутнього [12].

Інформаційні служби (ІС) несуть відповідальність за всі інформаційні системи та заходи щодо впровадження у межах митниці, включаючи розробку, технічне обслуговування, стратегічне придбання, інновації та управління кордонами тощо. Інформаційна служба здійснює нагляд за основними технологічними проектами, такими як SmartGate та JBMS [12].

Митниця прагне до виконання своїх зобов'язань за Договором Вайтангі (Treaty of Waitangi). Договірні зобов'язання означають, що митна політика та дії повинні враховувати потреби Маорі – як працівників, так і кінцевих споживачів послуг митниці. Чуйність до Маорі відображається на всіх рівнях процесу планування та звітування митниці, що відображається у всіх законодавчих документах [19].

Аудиторська діяльність спрямована на забезпечення ланцюжка поставок з Нової Зеландії, що забезпечується за допомогою різних програм, таких як схема безпечного експорту, ліцензовані митні контрольні зони та угоди про взаємне визнання [12].

Митна служба Нової Зеландії вирізняється впровадженням та розбудовою механізмів державного ризик-менеджменту в митній галузі. Основною теоретичною базою застосування управління ризиками всіма передовими митними службами світу нині визнаний міжнародний стандарт AS/NZS ISO 31000:2009 [4, с. 171].

У Новій Зеландії митна служба має власні правоохоронні повноваження, які не перетинаються з функціями інших служб, але фінансову розвідку в них здійснюють підрозділи поліції [2].

Основне завдання митної служби Нової Зеландії сьогодні – максимізувати дотримання правил, полегшуючи їх розуміння під час співпраці з митними органами, а також ускладнювати, щоб люди не порушували правила чи обходили їх [20].

Основною функцією митної служби Нової Зеландії є правоохоронна – захист кордону, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушенням митних правил.

Замість створення єдиного прикордонного відомства Нова Зеландія прийняла модель співпраці прикордонних секторів для більш ефективного вирішення завдань сучасної системи управління кордонами. Стратегія «Прикордонний Сектор», розроблена Урядом Нової Зеландії, є основою для співпраці всіх прикордонних відомств. Використання таких механізмів, як «електронне єдине вікно», методів системи управління ризиками під час контролю пасажиропотоку та товарів, ефективний обмін інформацією дозволяють агенціям працювати як одне відомство, досягаючи спільної мети [1, с. 37].

Усі товари, які ввозяться в Нову Зеландію для комерційного або приватного використання, повинні бути задекларовані шляхом подання декларації або електронної інформації про вантажі. У більшості випадків декларування здійснюється митним брокером від вашого імені [17].

Існує два типи декларування:

– Декларація – містить повну інформацію про товари, що імпортуються, включаючи класифікацію товарів згідно з Робочим тарифним документом Нової Зеландії. Це використовується для товарів, вартість яких становить 1 000 доларів США або більше;

– Електронна інформація щодо вантажу містить стислий опис окремих або кількох партій, що звільняються від ввезення вантажу. Тарифна класифікація товарів не потрібна [9].

Митниця не збирає мито та податок на товари і послуги, де загальна сума, що підлягає сплаті на будь-який імпорт, становить менше ніж 60 новозеландських доларів [21].

На кордоні Нової Зеландії досить жорсткий санітарний та ветеринарний контроль. Офіцери санітарної служби використовують як електронні детектори, так і ручний огляду багажу [6].

Ввезення і вивіз іноземної і національної валюти необмежений (декларація обов'язкова, якщо сума перевищує 10 000 новозеландських доларів). Без сплати мита ввозяться (особами старше 17 років) до 200 сигарет або 50 сигар чи 250 грамів тютюну або суміш усіх трьох не більше ніж 250 грамів, також до 4,5 л вина або пива, до 1,125 л міцних алкогольних напоїв або чистого спирту, а також товари особистого вжитку сумарною вартістю до 700 новозеландських доларів [18].

Заборонено ввезення продуктів харчування, наркотиків, будь-яких рослин, предметів тваринного і рослинного походження (включаючи ґрунт і деревину), продуктів бджільництва, кормів для домашніх тварин, слонової кістки, виробів з панцира черепахи, кістки і бивнів морського звіра, рогів носорога і шкури тигра, а також виробів зі шкіри представників сімейства котячих [15].

Як правило, до товарів, що не виробляються в Новій Зеландії, не застосовується митний тариф. А на такі предмети, як одяг та взуття, які виробляються на внутрішньому ринку, застосовують відносно високі тарифні ставки – 10 %. Якщо митний тариф застосовується, то він стягується за митною вартістю імпортованих товарів, тобто ціною, фактично сплаченою за них. У випадку відсутності митної вартості, наприклад у випадку подарунка, вартість все одно повинна бути визначена.

Нова Зеландія та Україна мають доброзичливі стосунки, з широким спектром двосторонніх контактів, що відбуваються під час акредитаційних візитів з Варшави та на багатосторонніх форумах, таких як Організація Об'єднаних Націй. Україна приєдналася до Ради Безпеки Нової Зеландії 2016 року. Нова Зеландія має багато конвергентних інтересів у таких сферах, як роззброєння та миротворчість [14].

Хоча двостороння торгівля з Україною на сьогодні обмежена, існує значний потенціал для розвитку торговельно-економічних відносин, особливо в галузях сільського господарства та інформаційних технологій [14].

Найпопулярніший експорт до України: заморожена риба; виноградне вино; масло та молочні продукти; м'ясо [14].

Найпопулярніший імпорт з України: судна, човни та плавучі споруди; тваринні та рослинні жири, масла; барвники, танін і фарба [14].

У період з січня до жовтня 2017 року імпорт товарів у Нову Зеландію з України становив 1 708 тис. доларів США, а експорт – 10656 тис. доларів США, що стало причиною від'ємного сальдо – 8 948 [3].

2016 року Нова Зеландія імпортувала 35,7 млрд доларів США та зайняла 48 місце як найбільший імпортер у світі. Упродовж останніх п'яти років імпорт Нової Зеландії знизився з річною швидкістю – 0,823 %, з 35,3 млрд доларів США 2011 року до 35,7 млрд доларів США 2016 року. Найбільший попит на імпорт становили автомобілі, що становило 9,4 % від загального обсягу імпорту [10].

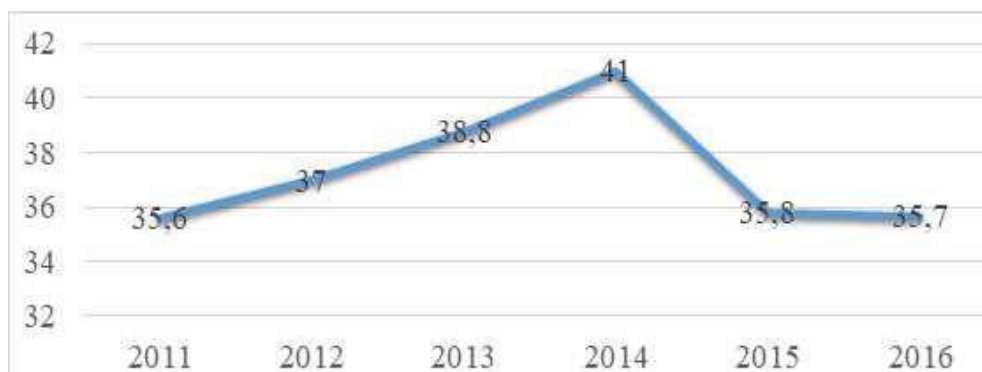

Рис. 1. Обсяги імпорту Нової Зеландії за період 2011–2016 рр., млрд доларів США [10]

2016 року сума експорту Нової Зеландії становила 32,5 млрд доларів США, що робить її 44 найбільшим експортером у світі. Упродовж останніх п'яти років обсяг експорту Нової Зеландії скоротився в середньому на рівні $-1,557\%$, починаючи з 38,7 млрд доларів США 2011 року до 32,5 млрд доларів США 2016 року [10].

Найпопулярнішим експортом Нової Зеландії є концентрована молочна продукція (3,97 млрд доларів США), м'ясо овець та кіз (1,81 млрд доларів США), деревина (1,77 млрд доларів США), вершкове масло (1,67 млрд доларів США) та м'ясо великої рогатої худоби (1,59 млрд доларів США) [10].

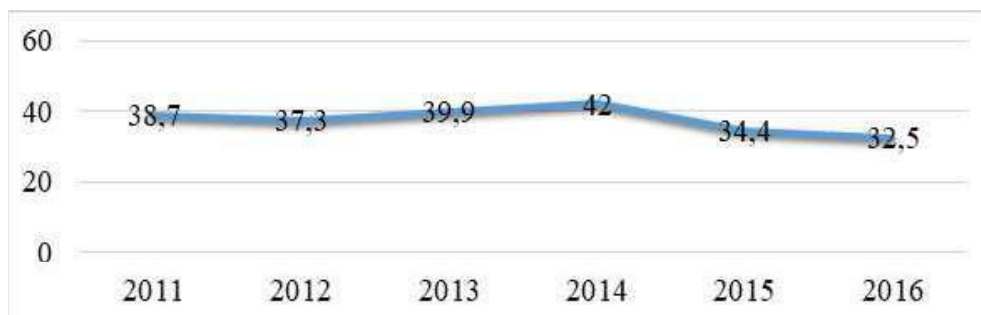

Рис. 2. Обсяги експорту Нової Зеландії за період 2011–2016 рр., млрд доларів США [10]

Висновки. На сучасному етапі економічного розвитку Нова Зеландія входить до складу групи розвинених країн з найбільш потужною національною економікою, що передбачає обов'язкове акцентування уваги на митному регулюванні зовнішньоекономічної діяльності.

Митна служба Нової Зеландії є державною організацією та була заснована 1840 року, роль якої полягає у зборі мит та податків на імпорту до країни, а також забезпеченні прикордонного контролю та захисту громадян від потенційних ризиків, які пов'язані з міжнародною торгівлею та подорожами. Основним нормативним документом митної служби є Закон «Про митний та акцизний збір» 1996 року.

Основною метою Митної служби Нової Зеландії є уникнення будь-яких можливих небезпек та загроз у Новій Зеландії, тобто домінуючою функцією митних органів є правоохоронна. Митна служба має власні правоохоронні повноваження, які не перетинаються з функціями інших служб.

Організаційна структура митних органів складається з шести основних угруповань, які підзвітні контролеру. Співпраця митних органів націлена на уникнення будь-яких можливих небезпек та загроз, а також захист та забезпечення економічного благополуччя Нової Зеландії.

Митниця прагне до виконання своїх зобов'язань за Договором Вайтангі – митна політика та дії повинні враховувати потреби Маорі – як працівників, так і кінцевих споживачів послуг митниці.

У результаті аналізу динаміки обсягів експорту та імпорту було виявлено загальні тенденції та структурні зміни у зовнішній торгівлі – зменшення обсягів експорту та імпорту товарів.

Нова Зеландія має конкурентоспроможну експортоорієнтовану економіку, експорт якої становить близько 30 % ВВП. Нова Зеландія є твердим прихильником вільної та відкритої торгівлі.

Інструментами регулювання зовнішньоторговельних операцій є митний тариф, акцизний збір і податок на товари та послуги, а також різні види зборів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисенко О. П. Компаративний аналіз моделей координації діяльності прикордонних контролюючих відомств у провідних країнах світу та в Україні / О. П. Борисенко, О. В. Боркут // Аспекти публічного управління. – 2015. – № 9. – С. 34–42.
2. Європейський досвід організації системи протидії економічній злочинності. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1106/>.
3. Зовнішня торгівля України з окремими країнами [Електронний ресурс] / Державна фіскальна служба України. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/ms/fl>.
4. Комаров О. В. Світова та європейська практика з реалізації механізмів управління кордонами та адміністрування ризиків у митній галузі в контексті гарантування державної безпеки / О. В. Комаров // Вісник Академії митної служби України. – 2013. – № 2. – С. 170–178. – (Сер. Державне управління).
5. Рейтинг стран мира по уровню экономической свободы [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gtmarket.ru/ratings/index-of-economic-freedom/index-of-economic-freedom-info>.
6. Таможенные правила Новой Зеландии [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://guide.travel.ru/new_zealand/formalities/customs/.
7. Border sector [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <https://www.customs.govt.nz/about-us/border-sector/>.
8. Economicoverview [Електронний ресурс] // New Zealand Immigration. – Режим доступу : <https://www.newzealandnow.govt.nz/investing-in-nz/economic-overview>.
9. Lodgeyourimportentry [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <https://www.customs.govt.nz/business/import/lodge-your-import-entry/>.

10. New Zealand – The Observatory of Economic Complexity – MIT [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/nzl/>.
11. New Zealand Customs Service [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://en.wikipedia.org/wiki/New_Zealand_Customs_Service.
12. Organisational structure [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <http://www.customs.govt.nz/about/profile/organisationalstructure/Pages/default.aspx>.
13. Our history [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <https://www.customs.govt.nz/about-us/about-customs/our-history/>.
14. Our relationship with Ukraine [Електронний ресурс] // New Zealand Foreign Affairs and Trade. – Режим доступу : <https://www.mfat.govt.nz/en/countries-and-regions/europe/ukraine/>.
15. Prohibitions and restrictions [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <https://www.customs.govt.nz/business/import/prohibited-and-restricted-imports/prohibitions-and-restrictions/>.
16. Simpson T. Customs and tariffs [Електронний ресурс] / Tony Simpson. – 2010. – Режим доступу : <https://teara.govt.nz/en/customs-and-tariffs>.
17. Startimporting [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <https://www.customs.govt.nz/business/import/start-importing/>.
18. Travelling to NZ [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <https://www.customs.govt.nz/personal/travel-to-and-from-nz/travelling-to-nz/>.
19. Treaty of Waitangi [Електронний ресурс] // New Zealand Ministry of Justice. – Режим доступу : <https://www.justice.govt.nz/about/learn-about-the-justice-system/how-the-justice-system-works/the-basis-for-all-law/treaty-of-waitangi/>.
20. What we do [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <https://www.customs.govt.nz/about-us/about-customs/what-we-do/>.
21. Whats my duty estimator [Електронний ресурс] // New Zealand Customs Service. – Режим доступу : <https://www.customs.govt.nz/personal/duty-and-gst/whats-my-duty-estimator/>.

REFERENCES

1. Borisenko O. P. Comparative an alysis of models of coordination of border regulatory agencies in maj or countries around the world and in Ukraine / O. P. Borisenko, O. V. Borkut. // Aspects of public administration. – 2015. – № 9. – Pp. 34–42
2. Europe an experience of organizing the system of combating economic crime. Analytical note [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.niss.gov.ua/articles/1106/>.
3. Ukrainian foreign trade with selected countries [Electronic resource] // State fiscal service of Ukraine. – Mode of access : <http://sfs.gov.ua/ms/f1>.
4. Komarov O. V. International and european practice on implementation of mechanisms for border management and administration of risk sin the field of customs in the context of national security / O. V. Komarov // Bulletin of the Academy of Customs service of Ukraine. Ser.: Governance. – 2013. – № 2. – pp. 170–178.
5. Ranking of countries by level of economic freedom [Electronic resource]. – Mode of access : <http://gtmarket.ru/ratings/index-of-economic-freedom/index-of-economic-freedom-info>.
6. New Zealand customs regulations [Electronic resource]. – Mode of access : http://guide.travel.ru/new_zealand/formalities/customs/.

7. Border sector [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <https://www.customs.govt.nz/about-us/border-sector/>.
8. Economic overview [Electronic resource] // New Zealand Immigration. – Mode of access : <https://www.newzealandnow.govt.nz/investing-in-nz/economic-overview>.
9. Lodge your import entry [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <https://www.customs.govt.nz/business/import/lodge-your-import-entry/>.
10. New Zealand – The Observatory of Economic Complexity – MIT [Electronic resource]. – Mode of access: <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/nzl/>.
11. New Zealand Customs Service [Electronic resource]. – Mode of access : https://en.wikipedia.org/wiki/New_Zealand_Customs_Service.
12. Organisational structure [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <http://www.customs.govt.nz/about/profile/organisationalstructure/Pages/default.aspx>.
13. Our history [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <https://www.customs.govt.nz/about-us/about-customs/our-history/>.
14. Our relationship with Ukraine [Electronic resource] // New Zealand Foreign Affairs and Trade. – Mode of access : <https://www.mfat.govt.nz/en/countries-and-regions/europe/ukraine/>.
15. Prohibitions and restrictions [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <https://www.customs.govt.nz/business/import/prohibited-and-restricted-imports/prohibitions-and-restrictions/>.
16. Simpson T. Customs and tariffs [Electronic resource] / Tony Simpson. – 2010. – Mode of access : <https://teara.govt.nz/en/customs-and-tariffs>.
17. Start importing [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <https://www.customs.govt.nz/business/import/start-importing/>.
18. Travelling to NZ [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <https://www.customs.govt.nz/personal/travel-to-and-from-nz/travelling-to-nz/>.
19. Treaty of Waitangi [Electronic resource] // New Zealand Ministry of Justice. – Mode of access : <https://www.justice.govt.nz/about/learn-about-the-justice-system/how-the-justice-system-works/the-basis-for-all-law/treaty-of-waitangi/>.
20. What we do [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <https://www.customs.govt.nz/about-us/about-customs/what-we-do/>.
21. Whats my duty estimator [Electronic resource] // New Zealand Customs Service. – Mode of access : <https://www.customs.govt.nz/personal/duty-and-gst/whats-my-duty-estimator/>

Storozhuk O. V. Features of customs regulation of foreign economic activity in New Zealand

The article is devoted to peculiarities of customs regulation of foreign economic activities in New Zealand. Analyzes the approaches of various scholars on the definition of customs regulation of foreign economic activities in New Zealand. The dynamics of export-import operations and prospects of cooperation between Ukraine and New Zealand in the field of foreign trade.

Key words: *customs, customs security, «Customs 2020», Customs and Excise Act, The standard AS/NZS ISO 31000:2009, The Joint Border Management System (JBMS), «Electronic single window».*

Стаття надійшла до редколегії 21 грудня 2018 року